

Medycyna tradycyjna a Światowa Organizacja Zdrowia

Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) od około 40 lat pracuje nad łączeniem dorobku medycyny naturalnej z możliwościami medycyny Zachodu. Efektem tych prac jest między innymi wprowadzenie standardowego ujednoliconego nazewnictwa budowy energetycznej człowieka (meridiany i punkty energetyczne). Stanowi ono nie tylko podstawę tradycyjnej medycyny chińskiej (TCM), ale jest też powszechnie używane przez terapeutów różnych metod medycyny tradycyjnej.

Medycyna zachodnia (prawidłowo nazywana medycyną alopacyjną) nie zajmuje się procesami zachodzącymi w strukturach wewnętrznych (energetycznych) człowieka. Dlatego też w nauce Zachodu nie ma takich wypracowanych określeń – co jest naturalne i oczywiste, ponieważ nigdy nie było takiej potrzeby. Współczesna łatwość nawiązywania kontaktów pozwala na niemal nieograniczone czerpanie najlepszych osiągnięć z dorobku innych kultur i włączanie ich do własnej praktyki. Konieczne jest jednak zharmonizowanie takich różnych nauk. Z pewnością nie jest to proste, ale pierwsze kroki zostały już poczynione.

WHO podaje bardzo ciekawą definicję opisową naturopatii:

*...naturopatia kładzie nacisk na działania zapobiegawcze, zabiegi lecznicze i propagowanie optymalnego zdrowia poprzez stosowanie metod i procedur terapeutycznych wspomagających proces samouzdrawiania...*¹

W tym samym dokumencie określono też metody terapeutyczne (*modalities*) uznane przez Światową Organizację Zdrowia za istotne dla za-

1 Benchmarks for Training in Naturopathy, Benchmarks for training in traditional/complementary and alternative medicine, WHO, 2010, ISBN 978 92 4 15996 5 8, str. 3.

pewnienia właściwej opieki zdrowotnej w ramach medycyny naturalnej. Tymi metodami zaakceptowanymi przez najważniejszą organizację nadzorującą ochronę zdrowia w skali świata są:

- akupunktura (stosowana przez zawodowych lekarzy o wykształceniu akademickim w 78 krajach świata – w całej Europie, obu Amerykach, Australii i Oceanii, praktycznie w całej Azji, oraz w kilkunastu krajach Afryki),
- szeroko pojęte ziołarstwo (WHO używa określenia *botanic medicine*, co można przetłumaczyć jako wykorzystanie leczniczych właściwości roślin, a więc nie tylko ziół),
- poradnictwo,
- homeopatia,
- wodolecznictwo,
- naturopatyczne zabiegi na tkankach kostnych,
- odżywianie,
- terapie fizyczne (np. masaż tkanek miękkich, elektroterapia).

W 2002 roku Światowa Organizacja Zdrowia opublikowała pierwszą w historii rozwoju nauki Zachodu strategię rozwoju medycyny naturalnej.¹ Dokument ten ma przełomowe znaczenie dla rozwoju różnych form opieki zdrowotnej, bowiem po raz pierwszy oficjalnie, na szczeblu nie tylko lokalnym (krajowym), ale i międzynarodowym, uznano miejsce medycyny naturalnej w środowisku medycznym. Uzasadnienie opracowania tej strategii i włączenia medycyny naturalnej do kanonu opieki zdrowotnej w całym świecie uzasadniono w ten sposób:

Medycyna tradycyjna, komplementarna i alternatywna wywołuje szereg reakcji, od bezkrytycznego entuzjazmu po sceptycyzm nie poparty wiedzą. Mimo tego, medycyna tradycyjna (TM) jest szeroko praktykowana w krajach rozwijających się, natomiast medycyna komplementarna i alternatywna (CAM) jest coraz popularniejsza w krajach rozwiniętych...

WHO definiuje medycynę tradycyjną następująco:

1 WHO Traditional Medicine Strategy 2002-2005.

...wszechstronne określenie zarówno systemów medycyny tradycyjnej takich jak tradycyjna medycyna chińska, hinduska ayurveda i arabska medycyna unani, jak również rozmaitych form medycyny lokalnej. Terapie TM obejmują terapie za pomocą substancji leczniczych (jeśli stosowane są leki ziołowe, części zwierząt i/lub substancje mineralne) oraz terapie bezlekowe, które wykonywane są zasadniczo bez używania substancji leczniczych, co ma miejsce w przypadku akupunktury, terapii manualnych i terapii duchowych. W krajach, w których dominujący system opieki zdrowotnej oparty jest na medycynie alopacyjnej (tzn. na metodach leczenia innych niż homeopatia i leki inne niż homeopatyczne – ten system opieki zdrowotnej częściej nazywa się medycyną zachodnią, naukową lub współczesną) albo tam, gdzie medycyna tradycyjna nie została włączona do państwowego systemu opieki zdrowotnej, często nazywa się ją „komplementarną”, „alternatywną” lub „niekonwencjonalną”.

WHO dostrzega i podkreśla znaczenie medycyny tradycyjnej, podając zakres jej stosowania w różnych częściach świata. W roku 2002 w Afryce 80% ludności zaspokajało potrzeby zdrowotne metodami naturalnymi, w Chinach TM stanowiła około 40% wszystkich działań medycznych. Rosnące znaczenie TM w krajach rozwiniętych widać po statystyce, według której 48% ludności Australii, 70% Kanady, 42% USA, 38% Belgii i aż 75% ludności Francji przynajmniej raz korzystało z praktyk medycyny komplementarnej. Jednoznacznie widać więc znaczenie metod medycyny naturalnej – nie jest to już tylko okazjonalne zjawisko, ciekawostka czy sensacja, ale ogólnościwiatowa tendencja poszerzania medycyny Zachodu o doświadczenia i wiedzę społeczności lokalnych.

Światowa Organizacja Zdrowia trafnie dostrzegła to zjawisko. Podjęte zostały działania, które WHO ujęła w swej misji wspomagania ratowania życia i poprawiania zdrowia poprzez:

- ułatwianie integracji metod medycyny tradycyjnej z krajowymi systemami opieki zdrowotnej,
- opracowanie wytycznych do rozwijania metod TM,
- zachęcanie do prowadzenia badań w zakresie medycyny tradycyjnej,
- zalecanie i popieranie racjonalnego stosowania jej metod.